

**EU:N NAUTAPALKKIO LIHANAUTATILALLA OHJELMAKAUDELLA
2023-2027**

Maaseutuelinkeinojen opinnäytetyö

Agrologi AMK

Kevät 2023

Minna Virtanen

Maaseutuelinkeinot

Tekijä Minna Virtanen

Työn nimi EU:n nautapalkkio lihanautatilalla ohjelmakaudella 2023–2027

Ohjaaja Jari Heikkinen

Tiivistelmä

Vuosi 2023

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön aiheena on nautaeläinpalkkio lihanautatilalla uudella ohjelmakaudella. Työssä keskitytään AB-alueen nautaeläinpalkkiouudistukseen.

Suomessa maksettava nautaeläinpalkkio on tuotantosidonnainen tulotuki, jonka rahoitus tulee EU:lta. Suomessa AB-alueen nautapalkkiota maksetaan sonneille, emolehmille, lypsylehmille ja teurashiehoille. Palkkion maksun perusteena on Suomen korkeat tuotantokustannukset ja tuotannon halutaan säilyvän tasaisesti koko maassa. Palkkiota maksetaan tiettyjen ehtojen mukaan, jotka viljelijän tulee täyttää.

Yhteinen maatalouspolitiikka sanelee jäsenmaissa toteutettavaa maatalouspolitiikkaa. Yhteinen maatalouspolitiikka uusitaan väliajoin. Uudistuksilla keskitytään keskeisiin poliittisiin asioihin, kuten ilmaston muutokseen ja maatalouden kilpailukykyyn. Yhteisen maatalouspolitiikan avulla halutaan turvata jäsenmaiden maatalous ja kohtuullinen tulotaso viljelijöille.

Osana opinnäytetyötä toteutettiin kysely AB-alueen nautatilallisille. Kyselyllä haluttiin selvittää tilallisten tieto muuttuneesta nautaeläinpalkkiojärjestelmästä sekä miten tilalliset kokivat sen vaikutukset. Uudistuksella koettiin olevan eniten vaikutusta tilan taloudelliseen puoleen.

Toimeksiantajana toimi somerolainen nautatila. Tilan toiveena oli saada työllä konkreettista tietoa muutoksesta ja laskelmia.

Avainsanat Maatalous, nauta, maatalouspolitiikka

Sivut 32 sivua ja liitteitä 3 sivua

Degree Program in Agricultural and Rural Industries

Author Minna Virtanen

Subject EU cattle premium on a beef cattle farm in the program period 2023–2027

Supervisors Jari Heikkinen

Abstract

Year 2023

The topic of the thesis is the cattle premium in the new program period. The work focuses on the cattle premium of the AB region.

The cattle premium paid in Finland is a production-related income support, the funding of which comes from the EU. In Finland, the AB area cattle premium is paid to bulls, suckler cows, dairy cows, and slaughter heifers. The basis for paying the premium is Finland's high production costs. The reward is paid according to certain conditions, which the farmer must fulfill.

The common agricultural policy dictates the agricultural policy implemented in the member countries. The common agricultural policy is periodically renewed. The reforms focus on key political issues, such as climate change and the competitiveness of agriculture. With the help of the common agricultural policy, we want to secure the agriculture of the member countries and a reasonable income level for farmers.

As part of the thesis, a survey was carried out for cattle farmers in the AB region. The survey sought information from farmers about the changed cattle premium system and how farmers felt its effects. The renovation had the greatest impact on the farm's financial side.

The commissioner of the thesis was a cattle farm in Somero. The client wanted concrete information about the change and its impact.

Keywords Agricultural, beef, agricultural policy

Pages 32 pages and appendices 3 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Yhteinen maatalouspolitiikka	1
2.1	Yhteinen maatalouspolitiikka Suomessa	1
2.2	Yhteinen maatalouspolitiikka Euroopan Unionissa	3
2.3	Yhteinen maatalouspolitiikka 2023–2027	4
3	NAUDANLIHANTUOTANTO SUOMESSA	5
3.1	Kannattavuus	6
3.2	Markkinatilanne	7
4	NAUTAELÄINPALKKION UUDISTUS.....	8
4.1	Tuen ehdot.....	8
4.2	Palkkio vuosina 2014–2021.....	9
4.3	Tukimuutokset naudanlihantuotannossa 2023–2027	11
4.4	Vaikutukset AB-alueen lihanautatilalle.....	12
5	LASKELMAT NAUTAPALKKIOSSA SONNIN OSALTA.....	14
6	KYSELY TUKIMUUTOKSEN VAIKUTUKSISTA AB-ALUEEN NAU- DANLIHANTUOTTAJILLE.....	15
6.1	Kyselyn taustat ja toteutus	15
6.2	Kyselyn tulokset ja niiden tulkinta	15
7	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	19
	Lähteet.....	21

Kuvat, taulukot ja kaavat

Kuva 1 Kuvassa vihreällä näkyy pohjoisen C-tukialue ja harmaalla Etelä-Suomen AB-alue. (Maanmittauslaitos, 2015)	3
Kuva 2 Kuvassa näkyy kymmenen erityistä tavoitetta uudella ohjelmakaudella. (Euroopan komissio n.d).....	5
Kuva 4 Vastaajista suurin osa tiesi tukiuudistuksen ja sen vaikutukset. Osalle muutokset eivät olleet tiedossa.....	16
Kuva 5 Muutosten koettiin vaikuttavan vähän tilan toimintaan ja käytäntöihin.	17
Kuva 6 Tilalliset kokivat uudistuksella pientä negatiivista vaikutusta. Osa vastaajista ei osannut ajatella uudistuksen vaikutuksia.	18
Kuva 7 Kyselyyn vastanneista 44 % vastasi jatkavan samalla tavalla nautojenpitoa.....	19

Liitteet

Liite 1.	Kysely AB-alueen nautatilallisille, kyselyn kysymykset
----------	--

1 Johdanto

Kotimainen maatalouspolitiikka nojaa pitkälti EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan. Maatalouspolitiikan tavoitteena on turvata jäsenmaiden tuottajille kohtuullinen tulotaso, turvalliset elintarvikkeet sekä ilmastonmuutoksen hillintä. Maataloudelle maksettavat tuet pohjautuvat EU:n säädöksiin. Yksittäisen jäsenmaan on haettava hyväksyntä EU:lta maaseutupolitiikkaohjelmaan. Suomessa maksettavat maataloustuet ovat joko kansallisia valtion rahoittamia tukia tai suoria EU:n rahoittamia. Suoriin tukiin lukeutuu AB-alueen nautapalkkio.

Uudella ohjelmakaudella tuotantosidonnaista tulotukea maksetaan nautarekisterin tietojen perusteella. AB-alueen nautapalkkiota maksetaan kaikista tukikelpoisista eläimistä. Palkkiota maksetaan lypsylehmille, emolehmille, sonneille ja teurashiehoille.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tarkastella muuttunutta nautaeläinpalkkiojärjestelmää. Osana opinnäytetyötä tehtiin kysely, jolla kartoitettiin viljelijöiden tietämys muuttuneesta tukipolitiikasta ja sen mahdollisista vaikutuksista tilan toimintaan.

Toimeksiantajana toimi somerolainen nautatila, joka halusi konkreettista tietoa palkkion uudistuksesta ja sen vaikutuksesta tilalliselle.

2 Yhteinen maatalouspolitiikka

2.1 Yhteinen maatalouspolitiikka Suomessa

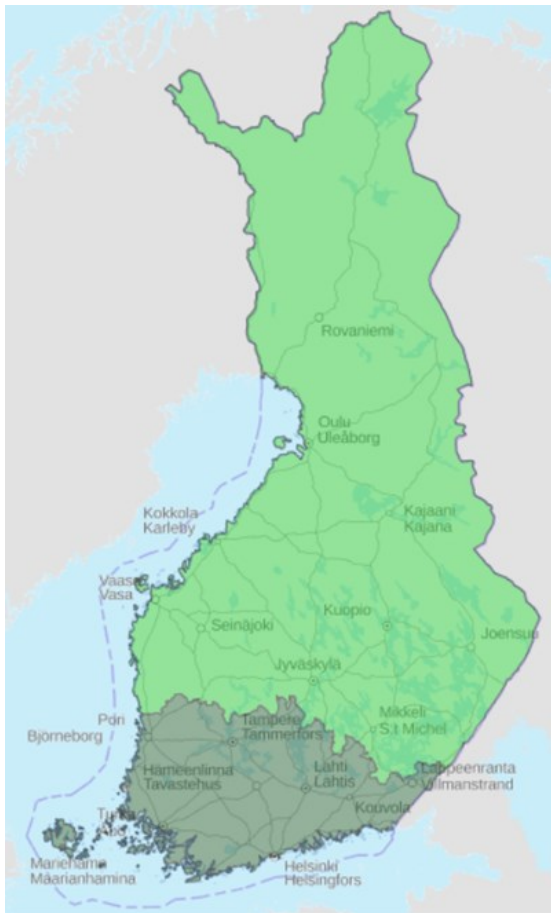
Suomen maatalouspolitiikkaa säätelee Euroopan unionin yhteinen maatalouspolitiikka, johon Suomi on sitoutunut. Suomessa maatalouspolitiikan ja maksettavien maataloustukien tavoitteena on turvata kotimainen ruuantuotanto ja sen kannattavuus tuottajille, pitää kuluttajahinnat kohtuullisena sekä ylläpitää elinvoimaista maaseutua ja luoda työtä ympäri Suomen. (MTK, maatalouspolitiikka n.d)

Suomi on jaettu tukialueisiin. Etelä-Suomen AB-tukialue, Pohjoisen-Suomen C-tukialue sekä ulkosaaristo ja Ahvenanmaa ovat omina tukialueina. Kuvassa 1. näkyy tukialueiden raja, joka mutkittelee Pori-Tampere-Lappeenranta linjalla.

Suomessa maksettavat tuet ovat joko kansallisia tukia tai EU:n suorita tukia. Kansalliset tuet maksetaan suoraan valtion varoista. Kansallisille tuille ja niiden maksuunpanolle on asetettu tiukat ehdot Euroopan unionissa. Kansallisten tukien keskeisin muoto on C-tukialueen pohjoinen tuki, joka kattaa 91 % osuuden kansallisesta tuesta. Tuen tarkoitus on turvata ja ylläpitää pohjoista tuotantoa, elinvoimaa alueella ja turvata ympäristönsuojelua. (Maa- ja metsätalousministeriö, n.d-c) Tukea maksetaan pohjoisella tukialueella maidontuotannolle litraperusteisena sekä eläinyksikköperusteisena lihanaudoille, uuhille ja kutuille. Kansallisen tuen toinen keskeinen tukimuoto on sokerijuurikkaan kansallinen tuki. Näiden lisäksi mm. mehiläistalouden, sokerijuurikkaan kuljetuksen tuki ja C-tukialueelle muut kohdennetut tukimuodot kuuluvat kansallisten tukien piiriin. (Maa- ja metsätalousministeriö, n.d-b.)

EU:n suorat tuet rahoitetaan unionin maataloustukirahastosta. Kaudella 2023–2027 suorita tukia ovat mm. perustuki, nuorenviljelijän tulotuki, ekojärjestelmätuki sekä tuotantosidonnaiset tulotuet, joihin kuuluvat eläin- ja erikoiskasvitukien osa. Suorien tukien säännöksistä päättää Euroopan unionin parlamentti ja neuvosto. (Maa- ja metsätalousministeriö, n.d-a)

Kuva 1 Kuvassa vihreällä näkyy pohjoisen C-tukialue ja harmaalla Etelä-Suomen AB-alue. (Maanmittauslaitos, 2015)

2.2 Yhteinen maatalouspolitiikka Euroopan Unionissa

Euroopan unionissa on vuodesta 1962 toiminut yhteinen maatalouspolitiikka CAP Common Agricultural Policy (YMP), jonka toimeenpanivat kuusi Euroopan unionin perustajamaata. Alkuperäisenä tarkoituksena oli kehittää maatalous omavaraiseksi. Yhteisen maatalouspolitiikan alkuvaiheissa ruuantuotanto ei vastannut sen kysyntää ja tuotannossa oli niukkuutta. 1970- ja 1980- luvun taitteessa tuotanto kasvoi ja tarjontaa oli enemmän kuin kysyntää. Elintarvikkeita myytiin polkuhinnoilla tai markkinoita alhaisemmilla hinnoilla. 80-luvun alussa otettiin käyttöön kiintiöjärjestelmiä, jolla rajattiin ylituotantoa. Suurin muutos yhteisessä maatalouspolitiikassa koettiin vuonna 1992, MacSharryn uudistukset. Uudistusten myötä siirryttiin markkinatukijärjestelmästä pinta-ala- ja eläinmääräperusteiseen suoraan

tulotukeen. Viljelijöille tuli myös uusia ympäristövelvoitteita ja kannustimia elintarvikkeiden laadun parantamiseen. Vuonna 1995 Suomi liittyi Euroopan unionin jäsenmaaksi ja viljelijöillä oli yksi yö aikaa sopeutua yhteiseen maatalouspolitiikkaan. (Tanskanen T, 2020)

Euroopan unionin arvion mukaan jäsenmaiden alueella on noin 10 miljoonaa maatilaa ja 173 miljoonaa hehtaaria viljelysmaata. Maatilojen määrä alueella on vähentynyt, mutta tuotantokäytössä oleva maan määrä on pysynyt samana. Yhteisen maatalouspolitiikan rahoitus koko EU:n budjetista on 31 %. (Euroopan unioni, 2020)

Yhteinen maatalouspolitiikka jakautuu kahteen osaan, jossa on kolme pääasiallista toiminta-alaa. Ensimmäiseen osaan kuuluvat suoratuki- ja markkinatoimenpiteet sekä toisessa osassa oleva maaseudun kehittäminen. Suoran tuen tarkoitus on varmistaa viljelijöille tuloa. Viljelijän tulee täyttää siihen kohdistuvat vaatimukset, kuten eläinten hyvin-vointiin ja elintarviketurvallisuuteen liittyvät vaatimukset. Markkina-toimenpiteet pitävät sisällään yhteisen markkinajärjestelyn, jonka avulla pyritään parantamaan maatalousmarkkinoiden toimintaa, tuotteiden saatavuutta, kohtuuhintaisuutta ja turvallisuutta sekä helpottaa sisämarkkinoiden toimintaa. Maaseudun kehittämisellä halutaan turvata maaseutualueiden kehittäminen, ympäristön suojelu, ilmatonmuutoksen hillintä, elinvoimaisuuden parantaminen maaseutualueilla ja sukupolvenvaihdosten varmistaminen (Eurooppa-neuvosto, 11.2022) Jäsenmaat vastaavat yhteisen maatalouspolitiikan toimeenpanosta ja toteutuksesta itsenäisesti, mutta toimivat yhteistyössä Euroopan komission ja EU:n tilintarkastustuomioistuimen kanssa. (Eurooppa-neuvosto, 11.2022)

2.3 Yhteinen maatalouspolitiikka 2023–2027

Yhteinen maatalouspolitiikka uudistetaan säännöllisesti. Euroopan parlamentti, Euroopan komissio ja EU:n neuvosto hyväksyivät uuden yhteisen maatalouspolitiikkasopimuksen 2.12.2021. Uusi ohjelmakausi alkoi 1.1.2023 ja vuodet 2021–2022 olivat siirtymäkausia uudelle ohjelmakaudelle (Euroopan komissio, n.d).

Uudella ohjelmakaudella otettiin käyttöön strateginen lähestymistapa, jokainen jäsenmaa valmisti oman strategiasuunnitelman omien ja EU:n tavoitteiden mukaisesti.

Suunnitelmissa tuli ottaa huomioon Green Deal tavoitteet ilmastonmuutoksen ja ympäristön tilan parantamiseksi. (Tanskanen T, 20.10.2022)

Vuoden 2023 ohjelmakaudella on kymmenen päätavoitetta (kuva 2.). Päätavoitteet painottuvat YMP:in pääperiaatteiden mukaisesti viljelijöiden tulotason turvaamiseen, vihreisiin arvoihin ja ilmastonmuutoksen hillintään. Tavoitteisessa korostuvat luonnon monimuotoisuus, luontokadon hillintä ja ekosysteemin tärkeys. Erityisiin tavoitteisiin on nostettu mukaan viljelijöiden aseman parantaminen ruuan tuotantoketjussa. (Euroopan komissio, n.d)

Kuva 2 Kuvassa näkyy kymmenen erityistä tavoitetta uudella ohjelmakaudella. (Euroopan komissio n.d)

3 NAUDANLIHANTUOTANTO SUOMESSA

Suomessa vuonna 2021 oli noin 3000 naudanlihantuotantoon erikoistunutta tilaa. Suurin osa tiloista oli emolehmätiloja, joiden määrä on ollut pienessä kasvussa. Pelkästään lihanautatiloja oli noin 1100, määrä on laskenut vuosittain. (Luke, Taloustohtori 2023). Taulukossa on kuvattu vuosien 2021 ja 2020 tilojen määrä Suomessa. Pudotusta on eniten lypsykarja- ja lihanautatiloissa.

Taulukko 1 Taulukossa näkyy tilamäärät Suomessa vuosina 2021 ja 2020. (Luke, taloustohtori, 17.2.2023)

		2021	2020
	Emolehmätilat	1228	1171
	Lihanautatilat	1165	1231
	Lypsykarjatilat	5007	5381
	Emolehmä- ja lihanautatilat	391	416
	Lypsykarjatilat- ja muut naudatilat	339	370

Suomessa tuotettava naudanlihan tuotanto nojaa pitkälti lypsylehmien vasikoihin. Lypsylehmien siementäminen liharoduilla on tasaisesti kasvanut, mikä osaltaan tehostaa naudanlihantuotantoa. Lypsylehmien määrä on ollut Suomessa laskeva, joten ajoittain on ollut pulaa lihantuotantoon tulevista vasikoista. Samalla tukipoliittiset muutokset ovat aiheuttaneet vasikkaruuhkan, jolloin vasikat eivät kulje tiloilta loppukasvatukseen. Tukimuutokset ovat aiheuttaneet myös teurasruuhkia, jolloin loppukasvatuksesta eläimet eivät kulje teurastamoille.

3.1 Kannattavuus

Kotimaisen naudanlihantuotannon keskeiset kannattavuustekijät ovat rehukustannus, vasikan ostohinta, koneet ja rakennukset sekä tulopuolella tuet ja tuottajahinta. Ostorehujen kustannukset ovat viimeiset vuodet olleet korkealla. Useimmat tilat ovatkin laskeneet ja miettineet loppukasvatuksessa ohran tai muun ostorehun käytön hyötyä ja kannattavuutta.

Naudanlihantuotannossa tukien merkitys on suuri. EU:n maksamat suorat tuet ja kansalliset tuet muodostavat suuren osan tulovirrasta naudatiloilla. Kannattavuuteen on viime vuosien aikana vaikuttanut myös investointitukien poistuminen uusien lihanautakasvattamojen osalta. Emolehmäkasvattamoihin tukea vielä saa.

3.2 Markkinatilanne

Kotimaisen naudanlihan markkinatilanne viimeisten vuosien aikana on ollut haastava. Ajoittain on kärsitty loppukasvatuksen puolella vasikkapulasta, jolloin vasikan hinta on ollut korkea. Vasikkapula on johtunut pitkälti lypsylehmien määrän laskusta, jota emolehmien määrän kasvu ei ole kompensoinut. Alkuvuodesta 2023 tilanne kääntyi ja vasikoita oli saatavilla runsaasti. Vasikat eivät liikkuneet tiloilta loppukasvatukseen. Tilanteeseen vaikutti tukimuutokset, heikko kannattavuus ja tilojen määrän lasku.

Tuotannon kannattavuuteen on vaikuttanut korkeat tuotantopanokset ja alhainen tuottajahinta. Tuotantopanosten hinnat alkoivat nousta vuonna 2021 ja nousu kiihtyi Venäjän aloittaman hyökkäyssodan takia.

Tuottajahinnassa on ollut pientä nousua, mutta se on laahannut suhteutettuna kulujen kasvuun. Lihan liian alhaiseen tuottajahintaan on vaikuttanut inflaation aiheuttama kuluttajien ostovoiman heikentyminen. Kuluttajien ostovoiman heikentyminen näkyy elintarvikkeissa ensimmäisenä naudanlihassa, koska se on arvokasta ja siitä vähennetään ensimmäisenä kulutusta. Selvästi näkyvissä onkin naudan osalta siirtyminen arvokkaista ruhonosista jauhelihaan. Kulutuksen vähentyminen on näkynyt myös lihan pakkasvarastojen kasvuna.

Kustannukset ovat nousseet tilojen lisäksi myös teollisuudella, mikä osaltaan heikentää kykyä maksaa riittävää tuottajahintaa, koska teollisuuden oma kulurakenne on kasvanut selvästi inflaation myötä.

Lihan omavaraisuusaste naudalla ei ole kuitenkaan noussut kulutuksen laskusta huolimatta, koska myös tuotanto on jatkuvasti vähentynyt. Tuotannon lasku näkyy naudanlihassa viiveellä, koska kyseessä on niin pitkä tuotantojakso. Lisäksi lopettavat lypsykarjatilat lisäävät lihan määrää markkinoilla, kun kerralla tulee paljon teuraita verrattuna normaaliin arkeen.

4 NAUTAELÄINPALKKION UUDISTUS

Nautaeläinpalkkion maksun perusteena on Suomessa muuhun EU:hun verrattuna korkeammat tuotantokustannukset. Vuosina 2015–2019 maatalouden tuotantokustannukset olivat Suomessa keskimäärin 49 % korkeammat kuin EU:ssa keskimäärin. Tuotantokustannusten lisäksi Suomessa on muuhun Eurooppaan verrattuna korkeammat työvoimakustannukset. Nautapalkkion avulla halutaan turvata viljelijälle riittävä tulotaso. Palkkion maksun perusteena on pidetty myös pelkoa siitä, että naudanlihan tuotanto vähenee tai loppuu kokonaan joiltain alueilta. (Suomen Cap-suunnitelma, 2022 s.300) Nautapalkkiota maksetaan AB-alueen sonneista, emolehmistä, lypsylehmistä ja teurastetuista hiehoista sekä C-tukialueen sonneista. (Ruokavirasto, 2023)

Suomessa maksettava nautapalkkio on tuotantosidonnainen tulotuki, joka on Unionin jäsenmaalle vapaaehtoinen. Suomessa tulotuen avulla on kannustettu viljelijöitä jatakamaan tuotantoa. (Maa- ja metsätalousministeriö, n.d-b)

4.1 Tuen ehdot

Maksettava palkkio on eläinkohtainen €/eläin. Tuottajan on noudatettava palkkion saantiehtoja, esimerkiksi merkintään ja rekisteröintiin liittyviä säädöksiä. Nautoja pitävän tuottajan pitää olla rekisteröitynyt eläintenpitäjäksi ennen eläintenpidon aloittamista. Tuottaja ei ole oikeutettu tukeen, jos hän ei ole rekisteröitynyt eläintenpitäjäksi. (Ruokavirasto, 2023)

Nautaeläimillä on merkintäpakko. Nautaeläimeksi luetaan kaikki Bovinae-alaheimon eläimet, kuten nauta, biisoni, vesipuhveli sekä jakki. Nautojen rekisteröinnin ja merkinnän perusteluna on elintarviketurvallisuus. Merkinnän avulla pystytään jäljittämään alkuperä ja takaamaan kuluttajille turvalliset ja väärentämättömät tuotteet. Nautojen merkintäjärjestelmät on kehitetty eläintautiriskien seuraamisen mahdollistamiseksi. Samalla pystytään kontrolloimaan tukien maksua. (Ruokavirasto, 2023) Uudella ohjelmakaudella tukea maksetaan nautarekisterin tietojen perusteella. Rekisterin tietojen ja eläinten merkintöjen tulee olla kunnossa aina.

Jokainen tilalle syntyvä vasikka on merkittävä kahdella ruokaviraston hyväksymällä korvamerkillä. Merkitöntä tai puutteellisesti merkittyä eläintä ei saa siirtää tilalta pois. Tuottajan on ilmoitettava seitsemän päivän sisällä nautarekisteriin syntymät, kuolemat, ostot, myynnit ja siirrot. (Ruokavirasto, 2023)

Yhteisen maatalouspolitiikan mukaisesti eläinten hyvinvointi ja hyvinvointiin liittyvien olosuhteiden parantaminen on mukana uudella ohjelmakaudella. Hyvinvointikorvausta haetaan vuosittain ja velvoitteiden noudattaminen alkaa 1.1.

Viljelijä voi vapaasti valita tilakohtaisia toimenpiteitä hyvinvointikorvaukseen, mutta nautojen osalta pakollinen toimenpide hyvinvointikorvausta hakeville tiloille on nautojen hyvinvointisuunnitelma. Hyvinvointisuunnitelma kuvaa tilan olosuhteita ja tuotantotapaa, suunnitelmassa on huomioitu häiriötilanteisiin varautuminen, voimassa oleva eläinryhmäkohtainen ruokintasuunnitelma, tautisuojaus sekä hyvinvoinnin parantaminen. Hyvinvointisuunnitelma on voimassa sitoumuskauden alusta. (Ruokavirasto, 2023)

4.2 Palkkio vuosina 2014–2021

Vuoden 2021 loppuun asti toiminut nautapalkkiomalli kerrytti tukea vuoden jokaisena päivänä yli puolivuotiaasta ja alle 20-kuisesta sonnista ja härästä AB-alueella. Palkkio maksettiin myös emolehmästä ja emolehmähiehosta sekä teurashiehoista, AB-alueen ulkosaaristo on rajattu pois teurashiehopalkkiosta. AB-alueen nautatuki on EU:n suoratuki, jolloin rahoitus tukeen tulee Euroopan unionilta. Palkkio maksettiin kahdessa osassa, ensimmäinen osa muodostui 1.1.-15.9 ja toinen osa muodostui 1.1.-31.12 väliseltä ajalta. Toinen osa maksettiin seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä. (Ruokavirasto, 2019 s.4)

Vuosina 2014–2021 palkkio määräytyi nautarekisterissä olevien eläinten tukikelpoisuuspäivien perusteella. Täyden palkkion sai eläimestä, joka oli tukikelpoisena tilalla koko vuoden. (Ruokavirasto, 2019 s.4)

Eläinpalkkioiden valvonta toteutettiin ristiintarkastuksilla, eli tilavalvontojen lisäksi tehtiin hallinto- ja valvontajärjestelmien tietojen vertailua muihin rekistereihin. Tilavalvonnassa tarkistettiin tukikelpoiset eläimet, myös mahdollisesti saman vuoden aikana tukikelpoisuuden saavuttavat eläimet. Eläimiltä tarkistettiin korvamerkit sekä eläinrekisteristä ja eläinluettelosta tiedot kaikista tilan eläimistä, esimerkiksi EU-tunnus, sukupuoli, syntymäaika ja pitopaikka. Puutteelliset tukikelpoisuuteen vaikuttavat merkinnät saattoivat johtaa eläimen hylkäämiseen palkkiosta. (Ruokavirasto, 2019 s.6)

Vuoden 2022 alussa AB-alueen nautapalkkiojärjestelmä uudistui. Vuosi 2022 oli väli vuosi, ennen uuden ohjelmakauden voimaantuloa. Palkkiomallin uudistuksen syynä on komission huomautukset Suomen palkkiomallista. Komission huomautuksen kohteena erityisesti oli tuen hakumalli, tukea tulee hakea vuosittain, haku ei voi olla voimassa toistaiseksi (Ruokavirasto, 2022). Vuoden 2022 mallissa palkkiota maksetaan edelleen yli puolivuotiaasta, mutta alle 20-kuisesta sonnista ja härästä. Tukea kertyy huhtikuun alusta joulukuun loppuun. Ehtona, että eläin on ollut tilalla 30 vuorokautta ennen teuraaksi myyntiä tukikautena. Palkkio maksetaan viimeiselle haltijalle. (Ruokavirasto, 2022)

Vuoden 2022 aikana ruokavirasto tiedotti maksuaikataulun muutoksista koskien AB-alueen nautapalkkiota. Ruokavirasto perusteli maksuaikataulun muutoksia palkkiojärjestelmän muutoksilla, jolloin virasto ei pysty laskemaan tuen määrää ja mahdollisia vähennyksiä. Nautapalkkion alkuperäinen maksuaikataulu oli alkuvuoden 2023 aikana. Maa- ja metsätalousministeriön lausunnolla maksuaikatauluihin saatiin muutos, jolla tuesta pystyttiin maksamaan 40 %. Ensimmäinen erä maksettiin joulukuussa 2022 ja toinen osa tullaan maksamaan alustavien tietojen mukaan kesällä 2023. Toisesta osasta tehdään mahdolliset tukikorjaukset.

4.3 Tukimuutokset naudanlihantuotannossa 2023–2027

Uudella ohjelmakaudella erityisesti kotieläintilojen tukimäärään vaikuttava tukimuoto poistui. Luonnonhaittakorvauksen kotieläinlisää ei makseta enää uudella ohjelmakaudella. Vuonna 2023 maksetaan takautuvasti vuosi 2022. Luonnonhaittakorvausta (LHK) maksetaan alueilla, jotka on luokiteltu maataloudelle epäsuotuisiksi. Luonnonhaittakorvauksen avulla on pyritty turvaamaan tuotanto ja elinvoima maaseutualueilla. Suomi on luokiteltu kokonaan epäsuotuisaksi maatalousalueeksi. (MTK, maatalouspolitiikka n.d) Lisäosan poistumisen määrää on kompensoitu nautapalkkion määrässä ja eläinten hyvinvointikorvauksessa.

Vuoden alusta alkanut uusi nautapalkkiojärjestelmä toi mukanaan useamman muutoksen järjestelmään. Suurimmat muutokset koskevat palkkion hakua ja maksuaikataulua. Rahallisesti palkkion määrä kasvoi eläintä kohden. Palkkiota maksetaan sonnista ja härästä, teurashiehoista, emolehmistä ja lypsylehmistä. Sonni- ja härkäpalkkiota maksetaan urospuolisille nautoille AB -ja C-alueella sekä Manner-Ahvenanmaalla.

AB-alueen nautapalkkioon oikeutettu eläin on vähintään 11 kk ikäinen ja ollut tilalla yhtäjaksoisesti 60 vuorokautta. Eläimen tiedot ovat kunnossa nautarekisterissä viitepäivänä. Tilan on myös noudatettava tavanomaista tuotantotapaa eli myydä eläimet eloon tai teuraaksi ja saada siitä tuloja. (Ruokavirasto, 2023)

Palkkion maksun ehtona on tilallapitoaika. Tilallapitoaika tarkoittaa yhtäjaksoista 60 vuorokauden aikaa. Tilallapitoaika alkaa siitä, kun sonni täyttää 11 kk. Tukea maksetaan 1.4.-31.12, tammi- ja helmikuussa tukea ei kerry.

Esimerkiksi jos tila ostaa puolivuotiaan sonnin 1.1, tilallapitoaika alkaa kesäkuussa, kun sonni täyttää 11 kk ja tilallapitoaika täyttyy elokuussa sonnin täyttäessä 13 kk, tämän jälkeen sonnin voi myydä teuraaksi.

Palkkio maksetaan kerran sonnien elinaikana. Esimerkiksi jos tilallapitoaika on päättynyt elokuussa, tuki kertyy samalle vuodelle. Tilallapitoaika ei ehdi täytyä kuluvan vuoden aikana. Tällöin tuki siirtyy seuraavalle vuodelle ja tilallapitoaika alkaa tammikuun alusta ja päättyy maaliskuun alussa.

Uudella tukikaudella viitepäivä 31.1. on ratkaiseva tekijä. Viitepäivä ratkaisi sen saako sonnista palkkion vuonna 2023. Molempien tilojen on pitänyt hakea tukea, sekä myyjän että ostajan. Tällöin eläimen viimeinen haltija voi saada tuen. Tukea on pitänyt hakea viitepäivään mennessä. Sonnilla ja härällä tammikuun 31. ja teurashieholla viitepäivä on 10.1. Kuvassa 3 on kuvattu tilanteet, joissa palkkiota on haettava, vaikka sitä ei tilalle maksettaisi. (MTK, kotieläinpalkkio 2023)

Taulukko 2 Tilanteet, joissa palkkiota on haettava vaikkei sitä makseta tilalle. (MTK, kotieläinpalkkio 14.1.202)

	AB-alue (Manner-Suomi)
Vuoden 2022 puolella syntyneitä sonnivasikoita tai nuoria sonneja, jotka menevät loppukasvatukseen toiselle tilalle?	Kyllä
Tilalla on (HUOM! 10.1.) vuoden 2023 aikana teurastettavia teurashiehoja, jotka loppukasvatetaan toisella tilalla?	Kyllä
Tilalle on vuoden 2023 aikana poikivia emolehmiä, jotka myydään toiselle tilalle ennen poikimista?	Kyllä
Tilalla kasvatetaan vuoden 2023 aikana poikivia lypsylehmäviehoja, jotka myydään/siirretään ennen poikimista maitotilalle?	Kyllä

4.4 Vaikutukset AB-alueen lihanautatilalle

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi somerolainen naudanlihantuottaja. Tilalla on nautoja 150 kpl. Tilan kasvatus on ternistä teuraaksi sekä pihvivasikoiden loppukasvatusta. Tila toimii yhteistyössä Liha-Hietanen Oy:n kanssa, jolle myydään teuraseläimet. Liha-Hietanen myös toimittaa vasikat tilalle. Tilalla on pienimuotoista suoramyyntitoimintaa ja yhteistyössä lihan leikkuussa ja paloittelussa toimii Pirkanmaan Lihapalvelu Oy, joka on samassa paikassa teurastamon kanssa, jolloin yhteistyö toimii vaivattomasti.

Tilalla on tehty sukupolvenvaihdos 2014. Peltoalaa on lisätty nykyisen isännän aikana, mutta eläinmäärä on pysynyt vakiona. Myös eläinmäärää on tarkoitus tulevaisuudessa nostaa, mutta nykyinen epävarma maailmantilanne sekä lihanautakasvattamojen investointitukien poistuminen toistaiseksi on pitänyt investointisuunnitelmat jäissä.

Sonnipalkkion tukijärjestelmän muutokset AB-alueella tulevat todennäköisesti näkymään kasvatusaikojen lyhentymisenä, koska tukisumma ei kasva iän mukaan. Tukimuutokset vaikuttavat myös teurastusten jaksottumiseen. Teurastuksia tullaan ajoittamaan loppuvuoteen, jolloin tilallapitoaika täyttyy ja eläin on tukikelpoinen. Teurasruuhkat tulevat lisääntymään alkuvuodesta (maaliskuussa), kun tilallapitoaika täyttyy. Tämä osaltaan hankaloittaa niin tilojen kuin teurastamoiden normaalia arjen pyöritystä (tasainen eläinvirta).

Sonnille ja härälle maksettavaa palkkiota pitää hakea, vaikka sitä ei tilalle maksettaisi. Ostavan tilan pitää varmistaa myyjältä, onko tila hakenut palkkiota. Välityksestä tulevista vasikoiden osalta varmuutta ei ole. Ostaja ei pysty varmistamaan onko myyjä hakenut palkkiota. Palkkion hakemista on muistutettu meijereiden ja teurastamoiden kautta. Tällä on pyritty välttämään tukikelvottomat vasikat välityksessä.

5 LASKELMAT NAUTAPALKKIOSSA SONNIN OSALTA

Nautapalkkion määrä nousi uudella ohjelmakaudella, mutta samalla eläintilallisilta poistui peltopuolen tuista luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotus. Sonnipalkkion määrä saattaa vaihdella vuosittain ja lopullinen tuen määrä riippuu koko alueen eläinmäärästä. Vuonna 2023 sonnipalkkion määrä on arviolta 500 €/eläin ja tuki maksetaan kerran eläimen elinaikana. Vanhalla järjestelmällä tukea maksettiin eläinyksi-köissä. Yksi tukikelpoinen sonni (6–20 kk) oli 0,6 eläinyksikköä.

Esimerkkejä tuen kertymisestä päivää kohti.

Uudella ohjelmakaudella päivää kohti sonnille kertyvä tuki:

13 kkx30 pv=390 pv

500 €:390 pv=1,28 €/pv/sonni

Vuoden 2021 järjestelmän mukaan tukea kertyi 6 kk-20 kk sonnista 490 e/vuosi. Vanhalla ohjelmakaudella sonni kerrytti tukea tuke yhteensä 14 kk.

20 kkx30 pv=600 pv

570 €:600 pv= 0.95 e /pvä syntymästä- 20 kk

Kuinka paljon häviää uudella ohjelmakaudella verrattuna vanhaan, jos sonnia pitää 20 kk.

Uudella ohjelmakaudella

500 e:600 pvä=0,8 3e

Luonnonhaittakorvauksen lisäosan poistuminen:

Luonnonhaittakorvauksen kotieläinlisän määrä vuonna 2022 oli 60 €/ha. 100 ha tilalla tukimenetys on 6000 €/vuosi.

Tila myy 60 tukikelpoista sonnia vuodessa, jolloin lisäosan menetys on 100 e/sonni.

6 KYSELY TUKIMUUTOKSEN VAIKUTUKSISTA AB-ALUEEN NAUDANLIHANTUOTTAJILLE

Kyselyn tarkoitus oli selvittää AB-alueen naudanlihan- ja maidontuottajien suhtautuminen tuleviin muutoksiin. Kyselyssä selvitettiin miten naudanlihan- ja maidontuottajat näkevät tukimuutoksen vaikuttavan talouteen ja tilan toiminta tapoihin.

6.1 Kyselyn taustat ja toteutus

Kysely jaettiin helmikuussa 2022 kahteen Facebook ryhmään, jossa jäsenet koostuvat pääasiallisesti maataloustuottajista. Ennen kyselyn laajempaa levitystä tehtiin koekysely muutamalle nautatilalliselle.

Kysely oli nettikysely, johon vastaajat menivät jaetun linkin kautta vastaamaan. Vastausaikaa oli viikko. Vastauksia tuli tasaisesti AB-alueelta. Vastauksia tuli yhteensä 66. Kyselyn kysymykset löytyvät liitteenä (liite 1) opinnäytetyön lopusta.

6.2 Kyselyn tulokset ja niiden tulkinta

Kysely julkaistiin samaan aikaan, kun Venäjä aloitti hyökkäyssodan Ukrainassa, joten kaikki sodan ja inflaation aiheuttamat muutokset eivät näkyneet kyselyn tuloksissa. Lisäksi kyselyn teon jälkeen ruokavirasto ilmoitti nautapalkkiotukien maksuaikataulun muutoksista vuodelle 2022. Kyselyn teon jälkeen maataloustuottajien tuotantopanosten hinnat nousivat merkittävästi. Lannoitteen, polttoaineen ja muiden tärkeiden panosten hinnat nousivat kohtuuttomasti. Vaikka sodan alun jälkeen puhuttiin laajasti ruokapulasta ei hintojen nousu näkynyt tuottajahinnoissa.

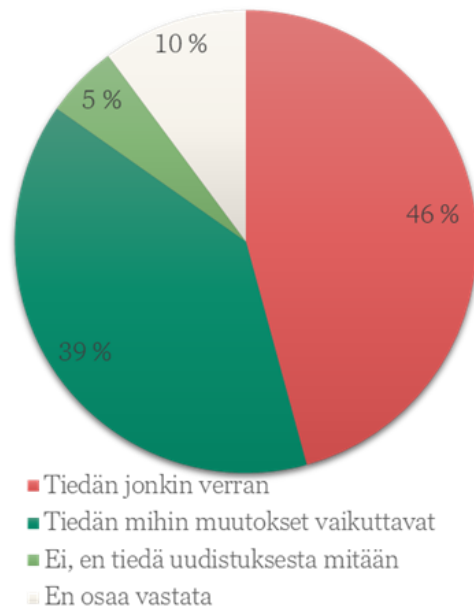
Kyselyllä selvisi, että vastaajat ovat tietoisia tuki uudistuksesta. Kuvassa 4 näkyy miten nautatilalliset ovat tienneet tuki uudistuksesta. 5 % vastaajista ei tiennyt uudistuksesta mitään ja 10 % ei osannut vastata kysymykseen. Kysymykseen oli mahdollista jättää kirjallinen kommentti, ja muutamat vastaajat olivat jättäneet kommentin. Vastaaja oli tietoinen muutoksesta, mutta ei sen vaikutuksista.

Tuki uudistus on herättänyt laajasti avointa keskustelua tuottajien keskuudessa.

Tuki uudistus on tuomittu vaikeaksi ja tulkinnanvaraiseksi. Edes kaikissa tukikoulutuksissa ei ole pystytty vastaamaan tuottajien kysymyksiin.

Kuva 3 Vastaajista suurin osa tiesi tuki uudistuksen ja sen vaikutukset. Osalle muutokset eivät olleet tiedossa.

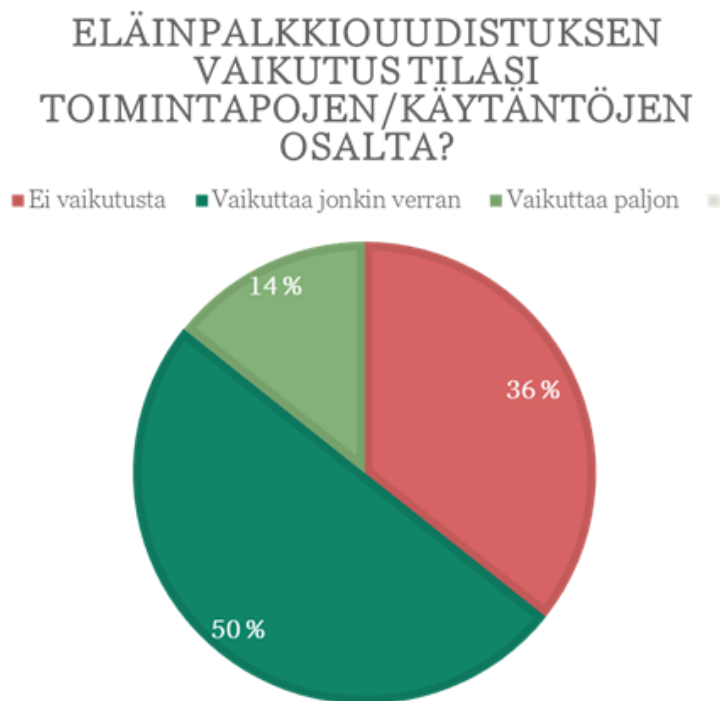
Onko vuoden 2022 nautaeläinpalkkio uudistus sinulle tuttu?

Uudistuksella ei koettu olevan suurta vaikutusta tilan toimintatapoihin ja käytäntöön.

Kuvassa 5 näkyy, että vastaajista 14 % koki uudistuksen vaikuttavan paljon ja 36 % ei kokenut mitään vaikutuksia uudistuksella. Vastaajista muutama oli jättänyt kommentin, ettei osaa arvioida vaikutuksia tilan käytäntöön.

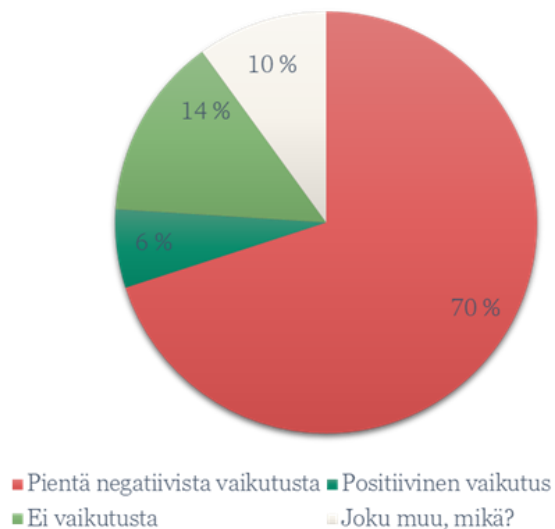
Kuva 4 Muutosten koettiin vaikuttavan vähän tilan toimintaan ja käytäntöihin.

Eniten muutoksen koettiin vaikuttavan tilan taloudelliseen puoleen. Kuvassa 6 näkyy vastaajien näkemys uudistuksella taloudelliseen puoleen. 71 % vastaajista koki pientä negatiivista vaikutusta talouteen uudistuksella. 10 % vastaajista ei osannut vastata uudistuksen vaikutuksista tai kokivat ne huonoina taloudelliselle puolelle. Muutamat vastaajat kokivat uudistuksen katastrofina tilalla.

Kuva 5 Tilalliset kokivat uudistuksella pientä negatiivista vaikutusta. Osa vastaajista ei osannut ajatella uudistuksen vaikutuksia.

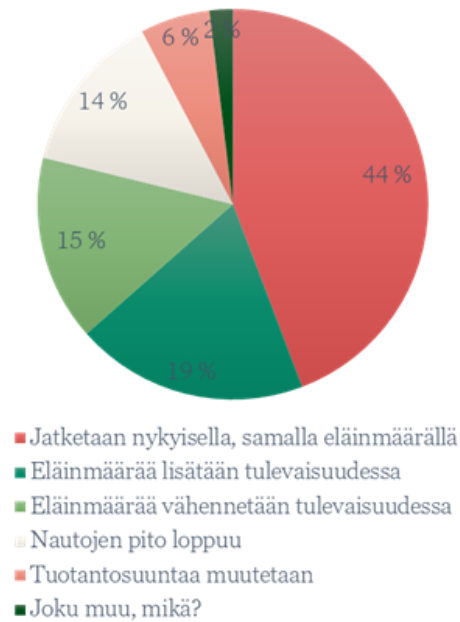
Eläinpalkkiouudistuksen vaikutus tilallesi talouden näkökulmasta?

Nautojen pitämisen suhteen oli suurta hajontaa. Kuvassa 7 näkyy vastaajien näkemykset nautojen pidon osalta. 3 % vastaajista ei osannut vastata miten eläintenpitäminen jatkuu tulevaisuudessa. Osa vastaajista oli ennen tukimuutoksen ilmoittamista tehnyt päätöksen lopettamisesta tai eläinmäärän pienentämisestä. 6 % vastaajista ilmoitti muuttavansa tuotantosuuntaa.

Kuva 6 Kyselyyn vastanneista 44 % vastasi jatkavan samalla tavalla nautojenpitoa.

Tilasi tulevaisuuden suunnitelmat nautojen osalta?

Kyselyn lopussa oli vastaajien mahdollista jättää vapaa kommentti. Kommenteissa nousi esiin yhdenvertainen tukipolitiikka, jossa haluttiin asuinpaikasta riippumatonta tukipolitiikkaa. Jotkin vastasivat kaipaavansa vanhaan, vuoteen 2021 asti voimassa olleeseen järjestelmään. Lisäksi kommenteissa toistui uuden tukimallin vaikeus ja tulkinta. Toivottiin tuottajahintoihin merkittäviä korotuksia sekä tuotantopanosten hinnan olevan suhteessa tuottajahintaan.

7 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön aihe muodostui yhdessä toimeksiantajan kanssa. Halusimme konkreettista tietoa tukimuutoksista, laskelmia ja muiden tilallisten näkemyksiä tulevista muutoksista.

Uusi ohjelmakausi on ajankohtainen aihe ja muutokset ovat astuneet voimaan tammikuun 1. päivänä. Uuden ohjelmakauden on tarkoitus jatkua vuoteen 2027 asti.

Ohjelmakauden päätavoitteet mukailevat maailmanpoliittisia aiheita ilmastonmuutoksen ja vihreän siirtymän kanssa. Ohjelmakauden kymmenestä päätavoitteesta kolme liittyy ilmastonmuutokseen ja luontoon.

Nautapalkkion malli vahvistui vuoden 2022 lopussa. Tuen muutokset tulivat tilallisille nopealla aikataululla ja muutokset olivat suuria verrattuna vanhaan ohjelmakauteen ja siirtymäkauteen 2022. Osalla viljelijöistä nykyinen tukimalli ei ole hahmottunut kokonaisuutena.

Tukimalli on vaikeaselkoinen ja siinä on paljon muistettavaa, kuten viitepäivät.

Alkuvuoden tukijaksoton aika tulee aiheuttamaan vasikkaruuhkia. Teurastukset keskittyvät maaliskuusta eteenpäin tällä ohjelmakaudella.

Lähteet

Euroopan komissio (n.d). *EU:n yhteisen maatalous politiikan tavoitteet* [kuva]. Haettu

27.4.2023 osoitteesta

https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_fi

Euroopan unioni (2020). *Infografiikka – Yhteinen maatalouspolitiikka (YMP)*. Luettu

22.4.2023

<https://www.consilium.europa.eu/fi/infographics/common-agricultural-policy-cap/>

Eurooppa-neuvosto, (21.11.2022). *Yhteinen maatalouspolitiikka*. Luettu 28.1.2023

<https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/cap-introduction/>

Eurostat (11.2018). *Archive: Maatilat ja maatalousmaa Euroopan unionissa-tilastot*. Luettu

21.1.2023

[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Maatilat ja maatalousmaa Euroopan unionissa %E2%80%93 tilastot&oldid=446431#Maatilat vuonna 2016](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Maatilat_ja_maatalousmaa_Euroopan_unionissa_%E2%80%93_tilastot&oldid=446431#Maatilat_vuonna_2016)

Luke taloustohtori (17.2.2023). *Maatalouden rakennekehitys* [Tuotanto-suunnat, tuotantohaarat]. Luettu 17.2.2023

<https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/taloustohtori/rakennekehitys/aikasarja/tuotantohaarat/>

Maa- ja metsätalousministeriö (n.d-a). *EU:n suorat tuet*

<https://mmm.fi/eu-n-suorat-tuet>

Maa- ja metsätalousministeriö (n.d-b.). *EU:n yhteinen maatalouspolitiikka*. Luettu 21.1.2023

<https://mmm.fi/eu-ja-kansainvaliset-asiat/cap>

Maa- ja metsätalousministeriö (n.d-c). *Kansalliset tuet*. Luettu 21.1.2023

<https://mmm.fi/kansalliset-maataloustuet>

Maa- ja metsätalousministeriö 22.07.2022. *Suomen viimeistely CAP-suunnitelma*. Luettu 21.1.2023

<https://mmm.fi/documents/1410837/12210688/Suomen+viimeistely+CAP-suunnitelma+2023-2027.pdf/667bf7ab-8af6-0afa-8c8e-ef5022178292/Suomen+viimeistely+CAP-suunnitelma+2023-2027.pdf?t=1658396108940>

Maanmittauslaitos, 2015. *Tuki- ja kohdentamiskartta* [Tukialueet Suomessa, kuva] Haettu 20.1.2023 osoitteesta

<https://hkp.maanmittauslaitos.fi/hkp/published/fi/162>

MTK (14.1.2023). *Kotieläinpalkkio* [kuva]. Luettu 13.4.2023

<https://www.mtk.fi/-/kotielaipalkkio-2>

MTK (n.d.). *Maatalouspolitiikka*. Luettu 13.4.2023

<https://www.mtk.fi/maatalouspolitiikka>

Ruokavirasto, (2019). *EU:n eläinpalkkiot – vuoden 2019 hakuohjeet*. Luettu 13.4.2023

<https://ruokavirasto.mobiezone.fi/zine/550/cover>

Ruokavirasto (1.3.2022). *Eläinpalkkioiden tukijärjestelmä muuttuu*. Luettu 16.1.2023

<https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/tuet-ja-rahoitus/viljelijatukien-hakeminen/elainpalkkioiden-tukijarjestelma-muuttuu/>

Ruokavirasto (27.04.2021). *Hakuohjeet: EU:n eläinpalkkiot* [Hakuohje, vanha versio]. Luettu 16.1.2023

<https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/oppaat/hakuoppaat/hakuohje-eun-elainpalkkiot/hakuohje-eun-elainpalkkiot-2021/#id-huomioi-vuonna-2021>

Ruokavirasto (25.1.2023). *Nautaeläinten rekisteröinti ja merkintä*. Luettu 28.1.2023

<https://www.ruokavirasto.fi/elaimet/elaintenpito-tunnistaminen-ja-rekisterointi/elainten-merkinta-ja-rekisterointi/nautaelaimet/>

Ruokavirasto (5.1.2023). *Nautapalkkio*. Luettu 16.1.2023

<https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/elaintuet/nautapalkkio/>

Ruokavirasto (17.1.2023). *Nautojen ehdot (eläinten hyvinvointikorvauksen sitoumusehdot 2023)*. Luettu 16.1.2023

<https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/elaintuet/elainten-hyvinvointikorvaus/ehk-naudat/EHK-naudat-2023/>

Tanskanen Timo 20.10.2022. *60 vuotta Euroopan unionin yhteistä maatalouspolitiikkaa*.

Pohjois-Karjalan Ely-keskuksen blogi

<https://pohjoiskarjalanelykeskus.wordpress.com/2022/10/20/60-vuotta-euroopan-unionin-maatalouspolitiikkaa/>

Liite 1. Kysely AB-alueen nautatilallisille, kyselyn kysymykset

Nautaeläinpalkkiouudistukseen liittyvä kysely AB-alueen tuottajille. Uudella ohjelmakaudella 2023–2027 nautaeläinpalkkio järjestelmä uudistuu EU:n komission käskystä. Kyselyllä kartoitetaan nautatilojen taloudellisia -ja tulevaisuuden näkymiä. Kysely on osa Agrologi(amk) opintojen opinnäytetyötä. Vastaaminen on vapaaehtoista ja tapahtuu nimettömänä. Vastauksia tullaan käsittelemään opinnäytetyössä ja siihen liittyvissä seminaareissa. Kiitos vastauksestasi.

1. Ikä

2. Paikkakunta

3. Tuotantosuunta?

vaihtoehdot:

- Emolehmätuotanto
- o Vasikat myydään välitykseen
- o Vasikat kasvatetaan itse
- Vasikkakasvattamo
- Välikasvattamo
- Kasvatus ternistä teuraaksi
- Loppukasvattamo
- Muu, mikä?

4. Tilan eläinmäärä nautoja kpl?

- 0–50
- 50–100
- 100–200
- 200–300
- 300–400
- 400–500
- yli 500

5. Onko vuoden 2022 nautaeläinpalkkio uudistus sinulle tuttu?

- En tiedä mitään
- Tiedän jotain
- En osaa vastata
- Tiedän mihin muutokset vaikuttavat
- Muu mikä?

6. Eläinpalkkiouudistuksen vaikutukset tilallesi talouden näkökulmasta?

- Ei vaikuta lainkaan negatiivisesti

- Vaikuttaa hieman negatiivisesti
- Ei vaikutusta
- Vaikuttaa hieman positiivisesti
- Vaikuttaa merkittävästi positiivisesti

7. Eläinpalkkiouudistuksen vaikutus tilasi toimintaan toimintatapojen/käytäntöjen osalta?

- Ei vaikuta lainkaan
- Vaikuttaa jonkin verran
- Vaikuttaa paljon

8. Tilasi tulevaisuuden suunnitelmat nautojen osalta?

- Jatketaan nykyisellään samalla eläinmäärällä
- Tuotantosuntaa muutetaan tulevaisuudessa
- Eläinmäärää lisätään tulevaisuudessa
- Nautojen pito loppuu

9. Mikä olisi toimiva järjestelmä vuonna 2023

